

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ПРОЄКТ

Система менеджменту якості

ПОЛОЖЕННЯ
про запобігання та протидію
булінгу, мобінгу, кібербулінгу, харасменту,
Національного авіаційного університету

СМЯ НАУ П 24(30) - 01 - 2019

КИЇВ

	<p style="text-align: center;">Система менеджменту якості ПОЛОЖЕННЯ про запобігання та протидію булінгу, мобінгу, кібербулінгу, харасменту, Національного авіаційного університету</p>	Шифр документа	<p style="text-align: center;">СМЯ НАУ П 24(30) – 01 - 2019</p>
		стор. 2 з 8	

(Ф 03.02 – 31)

УЗГОДЖЕННЯ:

	Підпис	Ініціал, прізвище	Посада	Дата
Розробник				
Розробник				
Розробник				
Узгоджено				
Узгоджено				

Рівень документа – 2а
 Плановий термін між ревізіями – 1 рік
 Контрольний примірник

	Система менеджменту якості ПОЛОЖЕННЯ про запобігання та протидію булінгу, мобінгу, кібербулінгу, харасменту, Національного авіаційного університету	Шифр документа	СМЯ НАУ П 24(30) – 01 - 2019
	стор. 3 з 8		

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про запобігання та протидію булінгу, кібербулінгу, харасменту, мобінгу Національного авіаційного університету (далі - Положення) розроблено відповідно до Декларації ООН про права людини, Конвенції ООН про права дитини, Конвенції ООН про боротьбу з дискримінацією в галузі освіти, Конституції України, Законів України «Про вищу освіту», «Про освіту», «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії», «Про охорону дитинства», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу», Статуту НАУ.

2. МЕТА

2.1. Метою Положення є запобігання та протидія випадкам булінгу, кібербулінгу, харасменту, мобінгу серед здобувачів вищої освіти та працівників Національного авіаційного університету (далі – НАУ, університет).

3. ПРИНЦИПИ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ БУЛІНГУ, КІБЕРБУЛІНГУ, ХАРАСМЕНТУ, МОБІНГУ

3.1. Офіційне розслідування, висвітлення, та розголос факту, що порушує Ст.173 п.4 Кодексу України про адміністративні правопорушення.

3.2. Дотримання установчих документів, Правил внутрішнього розпорядку НАУ;

3.3. Взаємоповага, гуманність, справедливість, правдивість, толерантність, милосердя, добросовісність, що регулюють діяльність, поведінку людей, їхню взаємодію та спілкування.

3.4. Утвердження поваги до суспільної моралі та загальнолюдських цінностей.

3.5. Дотримання норм етикету – ввічливості, тактовності, коректності, вихованості.

3.6. Впровадження морально-етичних принципів запобігання та протидії випадкам булінгу, мобінгу, кібербулінгу, харасменту серед здобувачів вищої освіти та працівників НАУ сприяють розбудові демократичного правового суспільства в Україні, спрямуванню освіти в університеті до світових та європейських стандартів.

4. УЧАСНИКИ ПРОЦЕСУ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ БУЛІНГУ, МОБІНГУ, КІБЕРБУЛІНГУ, ХАРАСМЕНТУ

4.1. Ректор НАУ:

- затверджує та оприлюднює план заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу, мобінгу, кібербулінгу, харасменту в Національному авіаційному університеті;

- сприяє виконанню заходів з надання соціальних та психолого-педагогічних послуг здобувачам вищої освіти, які зазнали шкоди від булінгу, мобінгу, кібербулінгу і харасменту або стали його свідками.

- співпрацює з підрозділами Національної поліції України, Кіберполіції щодо випадків булінгу, мобінгу, кібербулінгу і харасменту в НАУ;

- сприяє створенню безпечного освітнього середовища в НАУ.

4.2. Проректор з соціальної роботи:

- забезпечує виконання заходів з надання соціальних та психолого-педагогічних послуг здобувачам вищої освіти, які вчинили, стали свідками або постраждали від булінгу та харасменту;

- контролює облік випадків та оформлення відповідної документації (заяв, протоколів комісії з профілактики правопорушень);

- бере участь у засіданнях Комісії з профілактики правопорушень університету для розгляду випадків булінгу, мобінгу, кібербулінгу і харасменту, яка за результатами проведеного розслідування вживає відповідних заходів;

	<p style="text-align: center;">Система менеджменту якості ПОЛОЖЕННЯ про запобігання та протидію булінгу, мобінгу, кібербулінгу, харасменту, Національного авіаційного університету</p>	Шифр документа	СМЯ НАУ П 24(30) – 01 - 2019
		стор. 4 з 8	

- забезпечує реалізацію просвітницького напрямку всіх учасників освітнього процесу шляхом організації тематичних заходів, консультацій та з метою формування навичок толерантної ненасильницької поведінки спілкування та взаємодії;

- забезпечує прозорість та інформаційну відкритість шляхом формування та оприлюднення на вебсайті результатів роботи комісії з профілактики правопорушень;

- контролює розміщення на інформаційних стендах інформацію та нормативно-правові акти з питань щодо протидії булінгу/ харасменту/мобінгу;

- розробляє план заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу\ харасменту\мобінгу ;

- визначає порядок розгляду заяв про випадки булінгу\харасменту\мобінгу в НАУ;

- визначає заходи реагування на доведені випадки булінгу в НАУ та відповідальність осіб. причетних до булінгу;

- повідомляє підрозділи Національної поліції України, Кіберполіції про випадки булінгу, мобінгу або харасменту в НАУ.

4.3. Сектор психолого-педагогічної роботи Відділу по роботі зі студентами:

- забезпечує виконання заходів для надання соціальних та психолого-педагогічних послуг здобувачам вищої освіти, які вчинили, стали свідками або постраждали від булінгу, мобінгу та харасменту;

- веде облік випадків та оформлення відповідної документації;

- впроваджує реалізацію просвітницького напрямку для всіх учасників освітнього процесу шляхом проведення тематичних заходів, бесід, консультацій;

- формує навички толерантної та ненасильницької поведінки спілкування та взаємодії.

4.4. Керівники структурних підрозділів НАУ, науково-педагогічні працівники, керівники творчих гуртків, спортивних секцій та працівники гуртожитків Студентського містечка НАУ:

- забезпечують здобувачам вищої освіти захист під час освітнього процесу та в позанавчальний час від будь-яких форм насильства та експлуатації, у тому числі булінгу, мобінгу та харасменту за будь-якою ознакою, від пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю та психологічному стану;

- повідомляють Комісію з профілактики правопорушень про факти булінгу, мобінгу та харасменту стосовно здобувачів вищої освіти педагогічних працівників та інших осіб, які залучаються до освітнього процесу свідком яких вони були особисто або про які отримали достовірну інформацію від інших осіб;

- сприяють Комісії з профілактики правопорушень у проведенні розслідування щодо випадків булінгу, мобінгу та харасменту виконуючи рішення та рекомендації Комісії з протидії випадкам булінгу, мобінгу, кібербулінгу, харасменту, серед здобувачів вищої освіти та працівників НАУ.

4.5. Комісія з профілактики правопорушень:

- скликається для прийняття рішення за результатами розслідування про факти булінгу, мобінгу та харасменту;

- у своїй діяльності Комісія керується Кодексом України «Про адміністративні правопорушення», Законами України «Про освіту», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо протидії булінгу», цим Положенням та іншими нормативно-правовими актами з питань протидії булінгу;

- Комісія має право залучати зовнішніх експертів, юристів до розгляду справи, а також представників Національної поліції України та Кіберполіції.

	Система менеджменту якості ПОЛОЖЕННЯ про запобігання та протидію булінгу, мобінгу, кібербулінгу, харасменту, Національного авіаційного університету	Шифр документа	СМЯ НАУ П 24(30) – 01 - 2019
		стор. 5 з 8	

5. ПОРЯДОК ПОДАВАННЯ ТА РОЗГЛЯДУ ЗАЯВ ПРО ВИПАДКИ БУЛІНГУ, МОБІНГУ, КІБЕРБУЛІНГУ, ХАРАСМЕНТУ

- 5.1. Учасники освітнього процесу подають заяву на ім'я ректора про випадок булінгу, мобінгу або харасменту по відношенню до будь-якого учасника освітнього процесу.
- 5.2. Комісія з профілактики правопорушень розглядає заяву не пізніше як через п'ять робочих днів з дати подання та приймає рішення щодо проведення розслідування.
- 5.3. Комісія проводить повне та неупереджене розслідування щодо випадків булінгу, мобінгу або харасменту із залученням учасників (жертви, агресора, свідків).
- 5.4. Для прийняття рішення за результатами розслідування з розгляду випадку булінгу проректор скликає засідання Комісії зпрофілактики правопорушень для прийняття рішення та виконання відповідних заходів.
- 5.5. Комісія у своїй роботі використовує метод «Медіації» і прагне до усвідомлення відповідальності за вчинок і підписання Мирової угоди між учасниками булінгу, мобінгу та харасменту.
- 5.6. Рішення Комісії підтверджується протоколом та копією Мирової угоди, що зберігається в паперовому вигляді з підписами всіх членів комісії.

6. ПОРЯДОК РЕАГУВАННЯ НА ДОВЕДЕНІ ВИПАДКИ БУЛІНГУ МОБІНГУ, КІБЕРБУЛІНГУ, ХАРАСМЕНТУ

- 6.1 Проректор з соціальної роботи відповідно до чинного законодавства та в межах повноважень здійснює контроль за виконанням плану заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу, мобінгу та харасменту.
- 6.2. Якщо учасниками булінгу, мобінгу або харасменту була підписана Мирова угода, то члени Комісії з профілактики правопорушень контролюють її виконання.
- 6.3. Працівниками секттру психолого-педагогічної роботи Відділу по роботі зі студентами надаються соціальні психолого-педагогічні послуги здобувачам вищої освіти, які вчинили булінг, мобінг, харасмент або стали його свідками, чи постраждали від нього.
- 6.4. У разі підтвердження факту вчинення повторного булінгу, мобінгу або харасменту за результатами розслідування та висновків Комісії, проректор з соціальної роботи повідомляє про це підрозділи Національної поліції України, Кіберполіції.

7. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ

- 7.1. Впровадження Положення про запобігання та протидію булінгу, мобінгу, кібербулінгу, харасменту Національного авіаційного університету має навчити:
- поважати гідність, права, свободи та інтереси всіх учасників освітнього процесу в НАУ, які не суперечать чинному законодавству;
 - дотримуватись етичних норм, моральних принципів, відповідально та дбайливо ставитись до власного психологічного здоров'я і психологічного здоров'я оточуючих;
 - формувати в колективі НАУ навички здорового способу життя;
 - формувати у здобувачів вищої освіти культуру діалогу, культуру життя у взаєморозумінні та злагоді між етнічними, національними групами, представниками різних політичних і релігійних поглядів та культурних традицій, різного соціального походження, сімейного та майнового стану;
 - повідомляти керівництво НАУ про факти булінгу, мобінгу, харасменту, стосовно здобувачів вищої освіти, працівників та інших осіб, які залучаються до освітнього процесу, свідком яких вони були особисто або про які отримали достовірну інформацію від інших осіб;
 - бути правдивими, справедливими, патріотичними, гуманістичними, толерантними, особистим прикладом утверджувати повагу до суспільної моралі та суспільних цінностей.

	<p style="text-align: center;">Система менеджменту якості ПОЛОЖЕННЯ про запобігання та протидію булінгу, мобінгу, кібербулінгу, харасменту, Національного авіаційного університету</p>	Шифр документа	СМЯ НАУ П 24(30) – 01 - 2019
		стор. 6 з 8	

7.2. Після затвердження Положення про запобігання та протидію булінгу, мобінгу, кібербулінгу, харасменту Національного авіаційного університету впродовж місяця вносяться необхідні зміни до нормативних документів університету (положень, порядків, посадових інструкцій).

8. ТЕЗАУРУС

8.1. **Булінг** – (цькування) учасника освітнього процесу, тобто діяння учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого.

Типовими ознаками булінгу є:

- систематичність (повторюваність) діяння;
- наявність сторін: 1) кривдник (булер), 2) потерпілий (жертва булінгу), 3) спостерігачі (свідки за наявності);
- дії або бездіяльність кривдника наслідком яких є заподіяння психічної та/або фізичної шкоди приниження, тривога;
- підпорядкування потерпілого інтересам кривдника та /або спричинення соціальної ізоляції потерпілого.

8.2. **Кібербулінг** – або інтернет-мобінг, або електронний булінг – це форма агресії, яка набула поширення з появою мобільних телефонів та Інтернету. «Зброєю» кібербулера стають соціальні мережі, форуми, чати, мобільні додатки тощо. Будь-які її форми мають на меті дошкулити, нашкодити чи принизити людину віртуально дистанційно, без фізичного насильства.

Мета кібербулінгу – навмисна провокація чи залякування задля одержання влади над людиною та психологічної насолоди від її страждань. Люди, які стали об'єктом нападок, атак через комунікацію на інтернет-ресурсах чи у соціальних мережах, переживають ті ж самі негативні емоції та впадають у ті ж самі хворобливі стани, які раніше були притаманні лише реальній взаємодії.

До різновиду кібербулінгу належать:

- *флейм* (інтернет-сварка, коли учасники дискусії відходять від основної теми обговорення і переходять на взаємні образи і нападки),
- *тролінг* (постинг завідомо провокаційних повідомлень).

8.3. **Харасмент** – домагання, примушення, знущання, шантаж, погроза, психологічна травля, що ображає та принижує честь, гідність, самоповагу іншої людини, викликає відчуття нікчемності.

До харасменту відносять:

- 1) сексуальні домагання, примушення на роботі чи під час навчання (специфічні жарти, жести, сексуальні натяки, торкання, соромницькі анекдоти, непристойні пропозиції);
- 2) насміхання, небажані зауваження, жести, міміку або жарти з приводу раси, національності, релігії, статі, віку, інвалідності, висміювання сексуальної орієнтації, сімейного стану та інших ознак, які можуть послужити підставою для дискримінації;
- 3) шантаж, погрози, залякування з приводу раси, національності, релігії, статі, інвалідності, хобі, професії, соціальної культури, зовнішнього вигляду та інше, таке як, небажані фізичні контакти (поплескування, пощипування тощо), що дошкуляє, принижує, викликає відчуття нікчемності.

	<p style="text-align: center;">Система менеджменту якості ПОЛОЖЕННЯ про запобігання та протидію булінгу, мобінгу, кібербулінгу, харасменту, Національного авіаційного університету</p>	Шифр документа	СМЯ НАУ П 24(30) – 01 - 2019
		стор. 7 з 8	

Головні ознаки харасменту:

- 1) суб'єкт та адресат харасменту знаходяться в ієрархічній залежності: начальник - підлеглий, викладач - здобувач вищої освіти, коуч - слухач, тренер - спортсмен, вчитель – учень;
- 2) суб'єкт, що впроваджує харасмент, завжди порушує особисті (психологічні, фізичні) кордони адресата;
- 3) харасмент впроваджується за умов: а) відсутності свідків; б) близькості з адресатом.

8.4. **Мобінг** (з англійської – банда) – це колективне систематичне знущання, регулярне цькування, направлене на професійну дискредитацію колеги по роботі, навчанню.

Мета мобінгу – спричинити соціальну ізоляцію, зробити жертву вигнанцем, ізолювати її від колективу, створити атмосферу психологічного дискомфорту і таким чином витіснити, заставити звільнитися, нагнати страху іншим, підкреслити свою владу, значущість, створити «авторитет» в очах у співробітників і якісно виділитись на фоні жертви, насолоджуватися її стражданнями.

Мобінг реалізується групою осіб, яка узгодженими діями, регулярно за допомогою зачіпок, підстав, принизливої критики, зневаги, прискіпливого формалізму, підтасовок, утиску прав, засобом наклепів, доносів, мовних образ, що супроводжуються інтригами, сарказмом, лицемірством, вербальною агресією, інсинуаціями, психологічними знущаннями, принизливими жартами, образами, досягає соціальної ізоляції жертви. В 50% випадків мобінгу ініціатором цькування виступає керівництво.

Система менеджменту якості
ПОЛОЖЕННЯ
про запобігання та протидію
булінгу, мобінгу, кібербулінгу, харасменту,
Національного авіаційного університету

Шифр
документа

СМЯ НАУ
П 24(30) – 01 - 2019

стор. 8 з 8

(Ф 03.02-01)

АРКУШ ПОШИРЕННЯ ДОКУМЕНТА

№ прим.	Куди передано (підрозділ)	Дата видачі	П.І.Б. отримувача	Підпис отримувача	Примітки

(Ф 03.02-02)

АРКУШ ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ДОКУМЕНТОМ

№ пор.	Прізвище ім'я по батькові	Підпис ознайомленої особи	Дата ознайомлення	Примітки

(Ф 03.02-03)

АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН

№ зміни	№ листа (сторінки)				Підпис особи, яка внесла зміну	Дата внесення зміни	Дата введення зміни
	зміненого	заміненого	нового	анульованого			

(Ф 03.02-04)

АРКУШ РЕЄСТРАЦІЇ РЕВІЗІЙ

№ пор.	Прізвище ім'я по батькові	Дата ревізії	Підпис	Висновок щодо адекватності